

Van seçimi, yargı ve demokrasi!

MEHMET GÜN09.04.2024 - 00:00
YAYINLANMA08.04.2024 - 14:32
GÜNCELLEME

Yargının en önemli işlevi, tartışmalı konularda vereceği kararlarla herkes için hukuki güvenlik ve belirlilik oluşturmaktır. Mahkemeler çelişkili davranamazlar. Aynı konuda yetkili bir mahkeme bir kere karar vermiş ise başka bir mahkeme olsa bile ikinci kez bir karar verilemez. Zira bırakınız aynı mahkemeyi, farklı mahkemelerin bile birbirleri ile çelişen karar vermesi, hukuk güvenliğini ve belirliliğini kökünden zedeler. İşte bu temel ilkenin ihlal olması, Van Büyükşehir Belediye Başkanlığı mazbatasının, seçimi kazanan DEM Parti Adayı Abdullah Zeydan yerine, kaybeden AK Parti Adayı'na verilmesine neden oldu.

2023'te mahkumiyeti sebebiyle seçilme hakkını kaybeden Zeydan'a memnu haklarını iade eden, bir başka deyişle seçimlere katılma hakkı veren mahkemenin, bilahare bu kararının kesinleştiğini tespit eden bir karar daha verdiği anlaşılıyor. Seçim kurulu da buna dayanarak Abdullah Zeydan'a seçime katılma belgesi düzenliyor ve Zeydan seçime katılarak kazanıyor. Ancak, seçimden hemen önce Adalet Bakanlığı'ndan gelen bir yazıya dayanarak savcının itiraz etmesi üzerine aynı mahkeme, önceki kesinleşme tespiti ile tam bir tezat içinde, memnu hakları iade kararının kesinleşmediğine karar veriyor! Sonradan verilen bu karar üzerine il seçim kurulu da Zeydan'ın seçilemeyeceğine karar veriyor ve mazbata seçimde ikinci gelen AK Parti adayına veriliyor. Kısacası, aynı mahkemenin önceden verdiği kararla çelişen ikinci bir karar vermesi Van halkının iradesinin ve demokratik haklarının ihlali sonucunu doğuruyor.

***

Ben, bu yazı ile, aynı mahkemenin çelişkili kararlarının Adalet Bakanlığı'nın yazısı üzerine ortaya çıkmış olduğuna dikkati çekmek istiyorum. Adalet Bakanlığı'nın yazısına kadar, savcılık mahkemenin kararında bir sorun görmüyor. Bakanlığın yazısı üzerine önceki karara, usule aykırı olarak itiraz ediliyor. Mahkeme itirazı hiç incelemeden reddetmesi gerekirken kabul ediyor, önceki kararını kaldırarak tam tersi yönde bir karar veriyor.

Her ne kadar bakanlık yazısında “Şöyle karar verin” denmeyeceği kesin olsa da Anayasa’nın 138. maddesine aykırı bir durum ortaya çıkmış oluyor. Anayasa’nın 138. maddesine göre, “Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasa’ya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdânî kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.”

***

Fakat, Adalet Bakanı’nın Hakimler ve Savcılar Kurulu’nun (HSK) doğal başkanı olması, HSK üyelerinin çoğunluğunu iktidarın belirlemesi ve bununla birlikte HSK’nin meslekten çıkarma dışındaki kararlarının yargı denetimi dışında olması, Anayasa’nın 138. maddesindeki bu hayati kuralı fiilen işlemez hale getiriyor. Her ne kadar söz konusu 138. Madde, “Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz” diyorsa da Anayasa’nın 105. ve 106. maddelerindeki ağır nisaplar sebebiyle fiilen sorumluluktan başışık olan cumhurbaşkanının veya onun atamış olduğu Adalet Bakanı’nın hâkimlere “emir veya talimat verebilecekleri, tavsiye veya telkinde bulunabilecekleri” ortada.

***

Van olayını örnek alarak sormak isterim: Bu olayda, hiçbir kuşku duymadan, “olaylar silsilesindeki savcılar ve hâkimler, Adalet Bakanlığı yazısını emir veya talimat ya da tavsiye ve telkin olarak telakki etmemişlerdir, kendiliklerinden öyle düşünmemişlerdir” diyebilir miyiz? Maalesef hayır!